№ 75. Sestdeen, 18. septembri. 1904.

Makfà, Jelgawà sanemot: par gadu — 2 rub. 20 kap. par 1/2 gadu — 1 „ 20 „ par 1/4 gadu „ 60 „

Par adrefes pahrmainu jamaksà 10 kap.

Latweschu Awises.

Makfà, pa pastu peesuhtot: par gadu — 3 rub. — kap. par 1/2 gadu — 1 „ 60 „ par 1/4 gadu — 90 „

Uf ahrsemèm 4 rub. 50 kap. 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Isnahk diwreis nedelà.

Redakzija un ekspedizija: Jelgawà, Kangihseru celà № 14.

83. gada-gahjums.

Sludinajumi makfà: par sihku rakstu rindinu 8 kap., preekschpusê 20 kap.

J. W. Gussew, Rigà.

Wisleelakà Bakuna un Schwizenta tabakas fabrika

Kreewijà

(isstrahdà gadà pahri par (100,000) simtu tuhkstoschu pudu tabakas) **eeguwuse nupat pasaules isstahdê Sw. Luijà** (Amerikas Sabeedrotàs Walstis) **pirmo godalgu — selta medali** par winas isstrahdajumu:

Bakuna „kugitis“ un Schwizenta „jahtneeks“

augsto labumu. Bes tam minetà fabrika apbalwota: **Kreewijà 25 pirmàm godalgàm** 18 isstahdês un **ahrsemês**, 9 starptautiskàs isstahdês, **wisaugstakàm godalgàm**, kà „Grand Prix“, goda krusteem, goda diplomeem un selta medaleem.

Kahda azuleezineeka apraksts par Laojanas kauju.

Pehz „Rigaer Tageblatta“.

(Beigas.)

Kad es 19. augustà peezehlos no sawa biwaka kahdâ Kihneeschu zeemâ, Japanu infanterija bij eenehmusi wisu Kreewu deenwidus armijas posiziju no klinschu pakalnes lihds lihdsenumam. Genemschanu bij isdarijusi peektà diwisija. No kalna wirsus skatotees Laojana atrodàs lihdsenumâ us seemeleem, aplenkta no muhreem ar Kihneeschu basnizàm. Aiss winas wareja redset upi un kalnaju, kuru Kuropatkins aisstahweja pret desmito diwisiju un Kuroki diwisijàm. Wispahrigais eespaids bij tas, ka mums wajadseja tikai us preekschu dotees, lai eenemtu pilsehtu. Bet Oku un Nodsu armijàm wajadseja kahdas atpuhtas deenas. Oku armija peezdesmit stundu laikâ bij isdarijusi tschetrus neisdewuschos sturmeschanas usbrukumus un nelahgà laika dehk nebaudijusi ne meeru, ne atpuhtu. Bes tam wajadseja papildinat muniziju krahjumu.

Kreewi bij atkahpuschees labâ kahrtibâ. Wini bij panehnehmuschi wisu lihds, isnemot pehdejà reisê krituschos 200 zilwekus un kahdus septinus guhstekuus, kuri bij sanemti kahdâ apluhkoschanas kasematâ, kura iseju Japani bij aiswehluschi ar smilschu maiseem. Schis starpgadijums sawâ sinâ koti eewehrojams. Semê eeslehgtee Kreewi bij eewainojuschi diwus Japanu ofizeerus, kuri gribeja west ar teem sarunas. Kreewi padewàs tikai kahdas 36 stundas wehlak. Wini bij breesmigâ stahwoklî. Trihs no wineem bij smagi eewainoti.

Es negribu uskawetees pee breesmigeem un taisni satreezoscheem skateem us kaujas lauka, bet tikai gribu peeminet kahdu gadijumu zentrâ. 18. augusta wakarà 34. regimentes pirmais bataljons bij isspeedees zauri lihds augstakajàm lauku skanstèm, kuras aisstahweja kahds Baikala kasaku pulks. No nodroschinateem kasemateem tanî brihdî, kad Japani bij eeguwuschi panahkumus, bij atsteiguschees Kreewu palihgu pulki un nu Japanu un Kreewu kasaki guleja augstàs, schaufmigàs lihkukaudsês.

Bet leelgabalu dunona man atkal atgahdinaja tagadni. Atkal sprahga Kreewu schrapneki pàr peekto diwisiju, kura puhlejàs eenemt otru tapat naktî no Kreeweem atstahtu posiziju. Zaur sawu tahlskati es wareju redset ari Kreewu baterijas, kuras turejàs pretim desmitai diwisijai un dobjee leelgabalu graudeeni mums norahdija, ka Kuroki wehl arween apstrahdaja Kreewu kreiso spahrnu. Tomehr domaja, ka zeku us Laojanu Kreewi apsargà tikai ar wahjeem pehzpulkeem un Japanu schtabs bij pat tik eedomigs, ka wakarà pasinoja ahrsemju preekschstahwjeem, Kreewi esot isbailês atkahpuschees preeksch peektàs diwisijas; nahkoschà rihtà (19. augustà) buhschot eenemta Laojana un tad wareschot tahlak dotees.

Pàr kaujas lauku, kursch bija wairak desetinu leels un kura garajà labibà Japanu lihki guleja simteem, es atgreesos atkal muhsu biwakà. Diwdesmit lihds trihsdesmit duhmu stabi jau norahdija Japanu lihku sadedsinaschanas weetas. Es apmekleju wairak hospitalu ambulatorijas. Tàs bij wairak nekà diwkahrt pahrpildîtas. Bet eewainotee bij mundri un lepni us saweem eewainojumeem. Apgahdiba hospitalôs bij koti laba, tomehr par Kreewu posizijàm samaksatà maksa bij breesmiga. Scho peezu Japanu diwisiju saudejumi bij wismas 10,000 wihru. Droschi tee bij leelaki, jo augstàs labibas dehk bes schaubàm daudsus eewainotos nemas neatrada un tee nomira smagà nahwê turpat, kamehr daudsus lihkus atradìs tikai labibu plaujot. Pa wisu laiku gahja mums garam reserwes pulki, lai papildinatu robus ugunslihnijà, un steidsigi tika peewesta munizija.

Apluhkojot Kreewu strehlneeku skanstis, israhdijàs, ka Japanu granatu uguns nebuht nebij bijusi tik breesmiga, kà to wareja domat. Kreewu saudejumus nowehrtet man naw eespehjams, bet atsihstot Japanu schrapneku darbibu un eewehrojot leelos saudejumus, ko Kreeweem no pakalna atkahpjotees nodarija peektà diwisija, war takset Kreewu saudejumus us pusi tikbaudsi, kà Japanu. Bet naw jaaismirst, ka sawà aprehkinà par Japanu saudejumeem neesmu eeskaitijis desmitàs diwisijas un Kuroki armijas saudejumus.

20. augusta rihts bij gaischs un skaidrs. Deenai austot generala Oku infanterija nebij tahlu no Laojanas, bet te ta pahrleezinajàs, ka Kreewi nebuht wehl nedomà bes pretimtureschanàs atstaht pilsehtu. Kad infanterijas eeschana bij sahkusees, artilerija no trim weetàm pee pilsehtas ussahka apschaudischanu un ap pllst. 9. wareja skaidri redset, ka abi pretineeki atkal eesahkuschi niknu kauju. Weetas stahwoklis bij schahds: Laojanas wakara pusê peenahk dselszeksch. Te bij stazija un Kreewu nometnes. No dselszeka us wakareem lihds pat pilsehtas deenwidus austrumu pusei, apm. 6 w. plaschà lihdsenumâ ar preekschpilsehtàm un tahkak lihds upei, kura tek austrumôs no pilsehtas, Kreewi bij eerihkojuschi skanstis. No upes skanstu kehde gahja zaur semneeku mahjàm un birstalàm lihds kalnajam us seemeleem, kur bij Kreewu artilerijas posizija preeksch tscheträm deenàm kaujà pret Japanu desmito diwisiju. Sche Kreewu posizijas gahja lenkî us seemeleem, ziktahk tur, es newareju noteikt, bet generaleem Oku un Nodsu bij darischana ar kahdu werstes 17 garu frontes lihniju. Japanu stahwoklis bij nosazits ar eepreekschejàs kaujas panahkumeem. Peektà diwisija, kura bij eenehmusi otru posiziju, mehginaja schodeen sahnisku marschejot us preekschu, eetikt tahdâ stahwoklî, kur ta waretu no labàs puses usbrukt Kreewu posizijàm. Generala Oku pulki bij eenehmuschi Kreewu posiziju kahdas 8 werstes us deenwideem no Laojanas. Peektà diwisija ar sawu spahrnu tureja eenemtu kahdu masu kalnaju, us kura generalis Oku wareja atbalstitees.

Lihdsenums bij kà delna, ar labibas laukeem, birsèm, deesgan prahweem zeemateem. Generalis Oku bij sawilzis wisu treschàs diwisijas artileriju no agrakàm Kreewu otràm posizijàm saweenoto armiju zentrâ. Pahrejàs baterijas atradàs kreisajà spahrnâ dselszeka tuwumâ, kamehr peezpadsmit zentimetru leelee leelgabali bij nostahditi klinschu posiziju slihpumâ. Zeturtà Japanu diwisija us wakareem no dselszeka un abas otras generala Oku diwisijas taisni pa lihdsenumu dewàs us Laojanu.

Kreewi pamanija Japanu infanterijas marscheschanu un sahka birdinat nahwigu schrapneku krusu, us kuru Japani bes kaweschanàs tikpat dsihwi atbildeja. No slehpschanàs nebij ne runas. Kreewu artilerija bij labibas laukôs. Apgabals bij tahds, ka wareja redset katra leelgabala uguns atspihdeschanu un kur tik Japanu infanterija mahzàs us preekschu, tur wisur ta tika sanemta ar breesmigu schrapneku uguni, tà ka generala Oku armijas us preekschu doschanàs minetà deenà notika koti gausi. Bes tam Japanu infanterija azim redsot bij pahrpuhleta. Bet peektai diwisijai bij atkal koti labas sekmes, ka generalim Stakelbergim, kas, kà es domaju, pret to zihnijàs un pret to isdarija pretusbrukumu, tas neisdewàs, un kà allasch tahdus nepareisus mehginajumus, to wajadseja dahrgi samaksat. Taisni saulei noejot, Kreewi wehl pilnigi atbildeja us Japanu uguni. Wisu deenu redseja nobrauzot wilzeenus. Kreewu pakalejee pulki, atkal sawu panahkumu isdarijuschi, wareja atkahptees.

Generalis Oku pawehleja sagatawot breesmigako artilerijas apschaudischanu, kas parasti notika pirms infanterijas usbrukuma. Likàs, ka wiss tiks no tàs isnihzinats. Pahrmainus tika schauts ar schrapnekeem un granatàm. Taisni, kad Japanu apschaudischana bij sasneegusi sawu wisleelako mehru, Kreewi no trim artilerijas posizijàm sahka atbildet un pàr Japanu lihniju kà krusa bira Kreewu schrapneki. Wehl nebij ar Kreeweem galà.

Minetàs deenas wakarà ataschejeem pasinoja, ka generalis Oku pawehlejis isdarit wispahreju usbrukumu, kursch buhschot pehdejais. Bet sche minetais usbrukums notika pirms saules lehkschanas 21. augustà. Japani pa nakti pastiprinaja sawu stahwokli, eerakàs apzeetinajumôs un tad mehginaja sturmeschanu. Sinojumôs saka, ka tas bijis ismisuma usbrukums, bet leelà zilweku saudejuma dehk neisdewees. Leelgabalu ruhkona bij tik stipra, ka mironus wareja no kapeem usmodinat un muhs dsina no teltim lauka, tomehr mehs nedabujàm atlauju us preekschu dotees. Saulei lezot kauja atkal masleet norima lihds nahkoschai artilerijas diwkaujai, tatschu mehs warejàm nowehrot, ka Japanu stahwoklis, lai ari zik neezigà mehrà, bij uslabojees.

Oku galwenà artilerija bij wehl taî paschà apm. 3500 metru leelà attahlumâ, bet kreisà spahrna baterijas bij peewirsijuschàs tuwak dselszekam un wareja buht apm. 1200 metru attahlumâ. Japanu saudejumeem leelgabalu skanstîs minetà deenà wajadseja buht koti smageem.

No Japanu artilerijas uguns pastiprinaschanas ap pulksten 9 no rihta wareja nehrot to, ka generalis Kuroki bij dabujis sinas, kas winu us to skubinaja, lai maksatu, ko maksadams, aisdsiht Kreewus no winu lihnijas. Wehl arween Kreewi schahwa pretim no trim artilerijas posizijàm. Starp pulkst. 9 un 10 no rihta mehs bijàm leezineeki leeliskai artilerijas kaujai. Japani mehrkeja sawu uguni us katru Kreewu atsewischku artilerijas apzeetinajumu, kura tuwako apkahrtin ta pahrwehrta par ihstu granatu elli, no kuras kahpa beesi duhmu un puteklu stabi. Bet no scheem duhmeem nahza wehl arween atbildoschee sibini, jo Kreewu leelgabalneeki, ne par ko nebehdadami, ahtri un isweizigi strahdaja pee saweem ahtrschahwejeem leelgabaleem.

Pulksten 10 un 20 min. aprima artilerijas uguns. Bij redsams, ka tiks isdarits atkal wispahrigs usbrukums. Mehs redsejàm, kà rokas haubizes wehl lihds pehdejam brihdim pabalstija usbrukumu, kad peepeschi tahlumâ uguns rahdija, ka Kuroki 10. diwisija zentàs isdarit no Oku kahroto Kreewu pilnigu sakauschanu. Bet Oku mehginajums bij atkal tikai breesmigas slakteschanas atkahrtojums; tikai peektai diwisijai gahja labaki. Mehs redsejàm zaur kokeem un preekschpilsehtas Kihneeschu mahjàm schis duhschigàs diwisijas infanteriju marschejot un manijàm pat Kreewu infanterijas atkahpschanos. Schkitàs weenu azumirkli, ka Japanu infanterija eebruks Kreewu baterijas kreisajà spahrnâ, kuru mehs bijàm tik koti apbrihnojuschi, bet tad Kreewu strehlneeku skanstu lihnija aiskaweja Japanu sturmeschanu un Japanu duhschiba tikai no jauna papildija tà jau leelo saudejumu listi.

Peepeschi Kreewu baterija ar wiseem spehkeem eesahka uguni. Ari Kreewu baterija upes seemeku pusê sahka no sahneem apschaudit Japanu peekto diwisiju. Bet generalis Oku negribeja darit schoreis nesekmigu usbrukumu. Ihsi preeksch pulksten 11 infanterija atkal aprima un artilerija ussahka breesmigu uguni. Es nekawejos neweenu azumirkli apgalwot, ka schi bij spehzigakà, konzentretakà leelgabalu uguns, kahda jebkad pasaulê bijusi. Katrs Japanu leelgabals mehrkeja us Kuropatkina armijas kreiso spahrnu, kas atradàs teeschi preeksch nometnes pilsehtas walna stuhrî. Sawà sinà tas bij leelisks, krahschnis, bet tomehr schaufmigs, satreezoschs skats. Schimosi granatas bira, spkaujot gaisâ leelus, melnu un dseltenu duhmu stabus. Azumirklî Kreewu lehgera jumti un stazijas ehkas stahweja leesmâs. Pàr Kreewu nometni isplatijàs beesi duhmu padebeschi, kà leels lihku plihwurs un tatschu schajôs duhmôs pastahwigi wareja wehrot neskaitamus raustoschos sibinus un birstoscho schrapneku baltos mahkonischus, kamehr wisa pelezigà masa pahrsteepàs pàr tahkak guloscho pilsehtu. „Scho uguni nu wairs neweens newar isturet. Kreewu pretimtureschanàs nu ir beigàs“, — tà mehs sazijàm pee sewis. Japanu leelgabalneeki jau atpuhtàs no sawa postischanas un isdeldeschanas darba, kad peepeschi no duhmeem un no nospeedoschà twaika, kas bij palizis no schrapneeem, wehl paspihdeja sibini no diwàm waj trim Kreewu baterijàm. Bij preeks, usgawilet par scho waronigo duhschibu. Bet rahdijàs, tas bija tikai leelais pehdejais: Ardeewu! ko tee meta tik ilgi aiskawetam pretineekam.

Spreeschot pehz Kihneeschu slimneeku nesejeu garajàm rindàm, labi mehrketa slinschu uguns turpinajàs wehl wisu pehz-

pusdeenu, kamehr Japanu smagee leelgabali pa scho laiku apstrahdaja dselszeka tiltu. Mums bij jau skaidri peerahdijumi, ka Laojana tiks atstahta, bet tikpat droschi israhdijàs, ka Kuropatkins, lai gan pahrspehts no skaita sinâ leelaka pretineeka, leelakas artilerijas un sinamâ mehrâ ari no labaka karaspehka, tomehr no sawas puses uswareja Japanu strategiju, jo, zik mehs no Japanu uguns wirseena warejàm spreest, Kuroki wehl arween welti zihnijàs, lai waretu nogreest Kreewu atkahpschanàs lihniju.

Wehl to paschu wakaru palikuscho Kreewu skanstis aisureja Japanus, bet stuhrgalwigais Oku, nerehkinot neka par to, ka wina trakee usbrukumi tam jau makfajuschi kahdu 20,000 wihru, nolehma, par neko nebehdajot, isdarit pehdejo galigo usbrukumu Kreewu pakalejeem pulkeem. Tika sisleetota pehdejâ reserwe un pulksten 3 no rihta (22. aug.) Japanu armija pehz 5 beenu ilgas niknas kaujas, tik niknas, kahdu pasaule pehz Amerikas brahlu kara nebij peeredsejusi, eenehma dselszeka tiltu un lihds ar to Laojanu. Generalis Kuropatkins ar palikuscho 10. Sibirijas strehlneeku pulka daku bij atkahpees naktî pulksten 1 30 minutês.

No kara-lauka.

Smagas zihnas deenas pee Port-Arturas.

Port-Artura pahrdsihwo smagas zihnas deenas, tahdas wairakkahrt pastiprinatas sinas sneeds „Kreewu telegr. agent.“ Gan schis sinas nahk no nedroschajeem Tschifu awoteem ir nereti pretimrunajoschas, gan pee skaitku usdoschanas teek nemti palihgâ fantastiskee Kihneeschi, tomehr, nawa ko schaubitees ka zihnas pateescham noteek, lai ari tagadejàs sinas sihkumôs weenâ otrâ sinâ nahkfees papildinat. Pirmâ telegrama skan:

„Zihnâ pee Port-Arturas 6. septembrî Japani eenehma swarigas posizijas, kas nopeetni apschauda Kreewu leelos fortus zeetokschna seemeku, seemek-austrumu un seemek-wakaru pusê. Kihneeschi wehrtê Japanu saudejumus uz **3000 wihru**, Kreewi, turpreti apgalwo, ka saudejumi bijuschi daudz leelaki un sneedsotees pee **9000** wihru. Swarigakais no eenemtajeem ir Kuropatkina forts. Kaut gan pilsehtas aissardsibas sinâ schis forts naw no tik leela swura, tomehr no schi forta wareja apsargat awotu, no kura zeetokschna garnisons dabuja dseramu uhdeni. Schis awots nu ir tagad Japanu rokâs. Pirms sturmeschanas Japani apschaudija lihniju uz wakareem no Itschana, Erlungschana un Tsinguanschana. Trihs swarigas posizijas tika eesturmetas un bez tam eenemti 6 masak swarigi, tomehr Japaneem nepatihkami forti starp Schingschijungu un Erlungschanu. Wisu nakti no 6. uz 7. septembri lihds pusdeenai nemitejàs bombardeschana, pee kam tika schauts no weetàm, kur agrak nebij stahwejusi artilerija. **Azim redsot Japaneem pehdigi bij isdewees sawus leelgabalus usstahdit jaunâs posizijâs.** Infanterija schinî kaujâ nehma maz balibas. 7. septembrî ap pusdeenu Japanu labais spahrns, kas atradàs uz wakareem no dselszeka, un zentrs, kas atradàs uz austrumeem no ta, pahrgahja usbrukumâ. Uz deenwideem no Schinschujinga atrodoschees masakee apzeetinajumi israhdija masu pretestibu. Bombardeschanai sahkotees, uguns no Kuropatkina forta pamasam aprima un beidzot apklusa pawisam. Japani usbruka fortam un pehz niknas zihnas to eesturmeja. Schi forta eenemschana padara koti wahrigu forta Erlungschana stahwokli, kas apdraudets wehl ari no zitas puses. Pulksten peezôs pehz pusdeenas Japani eenehma kahdu neeewehrojamu fortu, kas atrodàs lejup no Intschana apdraudetâ apgabalâ. Tà beidzàs 7. septembrî zihnas deena. Nahkoschâ naktî (tas buhtu no 7. uz 8. septembri) Kreewu posiziju bombardeschana turpinajàs, sewischki tika apschaudits kahds palihga forts netahl uz wakareem no swarigâ Itschana forta. Schi posizija tik ilgi tika apschaudita, kamehr tàs uguns pawisam aprima. Tad Japani sahka sturmet, bet atduhràs uz sihwu pretestibu no Kreewu puses. Japani tika apschauditi no maschinu leelgabaleem un isdarija ismisuma usbrukumu, lai sasneegtu kalna galu. Japani lehza pàr transchejàm un walneem, pahrgreesa drahts pinumus un pehdigi eelausàs fortâ. Neskatotees uz to, ka Japanu bij skaita sinâ wairak, Kreewi turpinaja zihnu. Izzehlàs schaufmiga zihna ar schtikeem, kura beidzàs, kad wisi Kreewi bij waj nu pagalam, waj eewainoti. Kahds tizams Kihneetis, kas scho sinu atwedis, isbrauzis 8. sept., kad zihna wehl turpinajusees.

Saskanâ ar scho ir ari, kahda „Nowoje Wremjas“ telegrama 12. sept., ka Japani pehz tschetru deenu bombardeschanas sturmejuschi zeetokfni, bet tikuschi ar leeleem saudejumeem atsisti. — Ka Port-Arturas liktenis tuwinajàs isschkirschanai, leezina ari barona Kodamas aiszekoschana uz Port-Arturu, lai buhtu klaht pee pehdejàs galigàs Port-Arturas sturmeschanas.

Tahlak peenahkuschas papildu sinas ari apstiprina, ka 8. septembrî pehz niknàm zihnàm eenemts Itschana forts. Karaprateji issaka spreedumu, ka tahdâ gadijumâ, ja Japani buhtu eenehmuschi Erlungschanu un Kikwanschanu fortus, waj Itschwana un Antschana fortus, zeetokschna stahwoklis esot bez zeribas.

Lihds ar zeetokschna apdraudeschanu teek apdraudeta ari wehl palikusê **Port-Arturas eskadre.** „Kreewu tel. agentura“ par to telegrafê no Tschifu pehz Reutera: „Pehdejôs usbrukumôs Japani eeguwuschi ari swarigus panahkumus Baloschu lihzî un pee Daguschanas. Uz kalnajeem usstahditi smagee leelgabali. Nahkoschâ sturmeschanâ Japani nodomajuschi peespeest wehl palikuscho Port-Arturas eskadri atstaht reidu un sewischki apschaudit fortus wakara pusê. Eskadre mehginàs kur paslehptees juhrâ, pirms kà schee apzeetinajumi eenemti. Sagaida, ka admirals Wiréns, kas tagad pehz Uchtomska komandê Port-Arturas eskadri, raudsis isbraukt juhrâ un issistees zauri uz Wladiwostoku. Admirals Togo atrodotees ostas tuwumâ un pastahwigi usluhkojot Kreewu eskadres manewrus. Japanu eskadre pastiprinata ar admirala Kamimuras kugeem. Starp Schanghaju un Tschifu atrodotees Uriusa eskadre, pee kuras peederot stipri kreiseri un torpedu kehraji. Sinu nosuhtischana pudelês un skahrda dosês, kuras peestiprinaja pee dschonku dibineem, ari wairs neweizotees, jo Japani nokehruschi wisas dschonkas, kuras bijuschas Kreewu deenestâ. Leelas gruhtibas Kreeweem darot Port-Arturâ akmenu ogku truhkums. Kahds Tientsinâ stahwoschs twaikonis nodomajot pahrwest Kreewu kugeem ogles uz Tsingtau. (Tà tad tur buhtu sagaidama eskadres isbrauschana).

Wehl kahda jaunaka „Kreewu tel. agent.“ telegrama no 14. (27.) sept. wehsta, ka Tschifû eeradusees kahda Kreewu dahma ar saweem behrneem wairak Kihneeschu pawadibâ. Wina atstahjusi Port-Arturu 13. sept. pusnaktî. No 7. sept. sahkot, zihnas pee Port-Arturas turpinajotees bez pahrtraukuma. Garnisonam esot daudz krituschu un eewainotu. Pehz atbrauzeju domàm Port-Artura newareschot wairs ilgi turetees.

Wisadâ sinâ tuwâ nahkotnê pee Port-Arturas sagaidami jo swarigi notikumi.

No Port-Arturas wehl telegrafê „Kreewu tel. agentura“, ka tur augusta mehnescha beigàs ostâ usskrehjuschas uz mihnàm dimas Japanu mihnu laiwas un nogrimuschas. Bez tam kaujâ sanemta kahda Japanu neleela mihna laiwa, kura mehginajuse pee krasta islikt mihnas.

No galwenà faussemes kara-lauka pee Mukdenas

peenahzis maz jaunu sinu. Kahda „Kreewu tel. agent.“ telegrama no Mukdenas wehsta: „Uz kara-lauka naw nekahdu pahrgrozibu. Pehdejàs deenàs bij nowehrojama Japanu armijas grupeschanàs trijàs dakàs: uz wakareem pee Tschantunas, uz deenwideem netahl no Scheliche, seemeklôs no Jantaijas dselszeka lihnijas un pehdigi — uz rihteem — Bjanjupusas apgabalâ. Wispahrigi Japanu spehki atrodàs no Mukdenas 40—50 werstju attahlumâ. Generalis Sacharows telegrafê: „12. septembrî Japanu preekschpulki wesela bataljona un dimu eskadronu leelumâ isdarija **isluhkoschanu** starp Mandarinu zeku un Tumidsi augstumeem. Schos pretineeku kara-pulkus aptureja muhsu armija. Japani atkahpàs pa wisu lihniju, waijati no muhsu jahtneekeem. Uz seemeleem no Tafangas (puszeklâ uz wakareem starp Laojanu un Mukdenu) Japani naw wehl nometuschees uz Laohes upes labâ krasta. Japanu pulku pastiprinaschana nowehrota Tschantunas apgabalâ un Japanu kawalerija Puhes upes eelejâ. — „Berl. Lok.-Anz.“ telegrafê, ka katru deenu wairak peerahdotees, ka Japani wirsotees uz austrumeem. Mahzijuschees no Laojanas peedsihwojumeem, Japani gribot wispirms isdarit Kreewu armijas apeeschanu un tad tikai usbrukt no frontes puses. —

Pehdejàs telegramas no kara-lauka.

„Kreewu tel. agent.“ 15. sept. pasino schahdu generaladjutanta Kuropatkina telegramu Wina Keisara Majestatei:

„14. septembrî Japanu preekschejee pulki palikàs sawàs agrakàs posizijàs uz austrumeem no dselszeka. Tee masakàs dakàs sahka uz preekschu eet, bet muhsu kawalerija tos atspeeda atpakal. Kahda pee Samsonowa pulka peederiga fargu nodaka eeguwa Japanu lopu pulku, pee tam weens Japanu kawalerists tika eewainots. Nakti uz 13. sept. kasaku pulzina preekschneeks ar Uralas kasakeem isdarija nakts usbrukumu Japanu bimakam pee Hüandi un sazehla tur leelu trazi. 13. septembrî Orenburgas kasaku pulks eewilinaja kahdu Japanu puseskadroni lamatàs. No kasaku uguns sanemta, puseskadrone usnehma kauju, bet zeeta leelus saudejumus un steidzigi atkahpàs, atstahjot daschus krituschus saldatus. Kasaki eeguwa daschus Japanu sirgus.“

Pee Mukdenas sagaidama kauja.

No Sinmintinas pehz Reitera telegrafê „Kr. tel. agent.“, ka Kuropatkinam pawehlets peenemt kauju. Ja tas teescham tà buhtu, tad tas noteekot wairak aiz politiskeem, nekà strategiskeem eemesleem. Kuropatkina armija atrodotees uz Hunhes upes seemeklrasta ar 264 leelgabaleem. Mukdena steigschus teekot apzeetinata. No Charbinas steigschus peenahkot pastiprinajumi.

Sagaidams usbrukums Wladiwostokai.

„Rusk. Listok'am“ telegrafê no Wladiwostokas 10. septembrî: „Pehz Kreewu armijas atkahpschanàs no Laojanas un telegrafa sinàm, ka Japani suhta 40,000 wihru leelu korpusu Wladiwostokas zeetokschna aplenkschanai, weetejee sihktirgotaji Kihneeschi sahkuschi nobeigt sawus weikalus un braukt prom uz tehwiju. Pehz wezu eedsihwotaju domàm, ta ir droschakà sihme, ka pilsehtai draud usbrukums netahlâ nahkamibâ, jo wairakgadigee nowehrojumi par schejeenes Kihneeschem peerahdijuschi, ka tahda pehkschna Kihneeschu aisbraukschana arween noteek preeksch swarigeem notikumeem un ka paschi notikumi noteek tà, kà to sazijuschi Kihneeschi, kas no saweem slepeneem agenteem jau pee laika dabun droschas un tizamas sinas par draudoscheem notikumeem.“

Otras Mandschurijas armijas nodibinaschana,

kuras wadiba ar Wisaugstako reskriptu ustizeta generaladjutantam Gripenbergam, ari dod deesgan weelas laikraksteem. „Ruskij Inwalids“ paskaidro, ka tahds solis bijis wajadzigs, tadehk ka leelaku spehku par apmehram peezeem korpuseem (t. i. par 200,000 wihreem) weens komandeers newarot pahrsinat un wadit. Armija, kura schimbrihscham atrodàs uz kara-lauka, pahrdehweta par pirmo Mandschurijas armiju un kà sinams stahw generaladjutanta Kuropatkina wadibâ. Schi armija sastahw no sescheem Sibirijas armijas korpuseem un 3 Eiropas Kreewijas (1., 10. un 17.) korpuseem. Weeta, kur otra Mandschurijas armija tiks pulzinata, naw wehl sinama darita. Wispahrigà wadiba par sauszemes un juhras spehkeem tahlajôs austrumôs, kà sinams, padota tahlo austrumu wirspahrwaldneekam generaladjutantam Alekfejewam, kura norahdijumeem nu pawehlets ari sekot otràs Mandschurijas armijas pawehlneekam.

No ahrsemèm.

No Wahzijas. Atbraukuschi krahsnskuri Kreewu Baltijas eskadres kugeem. „Frankfurter Zeitung“ sino, ka Wahzijas ostâ Emdenê atbrauzis kahds kugis no Indijas, uz kura atrodotees leelaks skaits Indeeschu. Tee esot salihgti par kurinatajeem uz Kreewu Baltijas eskadres kugeem, kad ta dosees zeklâ. Jo brauzot pa siltajàm deenwidus juhràm, Eiropeescheem gruhti nahkàs isdildit kurinataju deenestu.

No Japanas. Japanas walsts naudas stahwoklis. No Tokijas „Kreewu tel. agent.“ sino (pehz Reutera): Ofizieli skaitli peerahda, ka finantschu stahwoklis lihds augusta beigàm bija pilnigi apmeerinoschs. Papihra naudas summa augusê tikai par 21 miljoni jenu, un skanoschàs naudas daudzums pamasinajees tik par 8 miljoneem. Metala krahjums wairojees par 2 miljoneem. Zentralbankas bilanze rahda, ka aisdewumi auguschi par 13 milj. un Tokijas saweenotajàs bankàs aisdewumi auguschi par 18 milj. jenu. Aprehkinaschanas nama apgrozijumi wairojuschees par 58 milj. Eeguldijumi krahjkasês un bankàs auguschi par 40 mil., saweenotajàs par 21 mil. Ahrejàs tirdsneezibas apgrozijumi astonôs mehneschôs wairojuschees par 20 mil. Sagaidamàs rihsu raschas wehrtibu rehkina uz 110 mil., kas ir wairak par pehdejo gadu widejo normu. Ari meeschu, kweeschu un sihda rascha apsola buht teizama. Tahlak sino, ka Japanas waldiba nodomajusi eewest sahls nodokli un uslikt nodokli uz sihdu.

No Serbijas. Kroneschanas swehtkôs, kà tahdôs gadijumôs parasts, nolijis ihsts ordenu leetus. Eewehrojams ari tas, ka saswehrestibas wadons palkawneeks Maschins paaugstinats par generali un wisi ziti dalibneeki dabujuschi ordenus. Swehtku israhdes luga teatrî saukusees par wehsturisku, bet bijusi tik wisai pahrspihleta Serbu nopelnu zildinaschanâ, ka atstahjusi nepatihkamu eespaidu pee daudzeem swehtku weesеem. Sewischki ustraukti bijuschi Bulgari un Horwati.

No Dahnijas. Sinantnu wihrs Nils Finsens †. Sestdeen 11. septembrî Kopenhagenâ miris slawenais ahrsts un pehtneeks — profesors Nils Finsens, kas pirmais eeweda ahrstneezibâ dzeedinaschanu ar gaismas stareem, tà saukto gaismas terapiju. Par schahda ahrstneezibas weida atraschanu un nodibinaschanu winam pagahjuschâ gadâ tapa peespreesta Nobela premija, 200,000 kronu leela, no kuras summas winsch 50,000 nowehleja saweem slimneekeem. Finsens nomira ar sirdskaiti, tikai 43 gadi wezs. Wina nahwe sinibu wihru aprindàs sazel dsiku noschehloschanu.

No eekschsemèm.

No Peterbugas. Wisaugstakais reskripts uz generaladjutanta Gripenberga wahrdu. Kà „Kreewu tel. agent.“ sino, uz Wilnas kara-apgabala komandeera g.-adj. Gripenberga wahrdu dots schahds Wisaugstakais reskripts:

Oskar Kasimirowitsch! Ahrkahrtejais spars, ar kahdu Japana wed tagadejo karu, un no Japanu kara spehka israhdità isturiba un augstàs kara-wihru ihpaschibas, — pamudina Mani paplaschinat kara darbibas lauku un muhsu apbrunotos spehkus, lai pehz eespehjas jo drihsi sasneegtu eewehrojamus panahkumus. Tà ka kara spehka skaits aissneeds to augstumu, kur wina atstahschana weenâ armijâ newar tikt peelaista nelaitejot kara spehka pahrwaldibâ, manewreschanâ un kustibâ, tad Es atsinu par nepeezeeschami wajadzigu, Mandschurijâ nodomato kara spehku eedalit dimàs armijàs, atstahjot komandeschanu par pirmo armiju Kuropatkina rokàs un Juhs eezelot par otràs armijas komandeeri. Juhsu ilgà kalposchana muhsu tehwijai, kura sihmeta ar kareiwiskeem warona darbeem un Juhsu plaschee peedsihwojumi kara spehka sagatawoschanas darbâ dod Man pilnu pahrleezibu, ka Juhs, peeturedamees pee wirskomandeera wispahrejeem aisrahdijumeem, sekmigi pahrwaldisat no Manis Jums ustizeto armiju, lai sasneegtu kara mehrki, un ka Juhsu wadibâ muhsu waronigais kara spehks israhdìs sawu wihrischkibu un isturibu zihnâ ar eenaidneeku, aisstahwot dsintenes godu un zeenibu. Deews lai Juhs swehtî slawenajâ kalposchanâ Man un Kreewijai. Paleeku Jums negrosami labwehligs.

Uz orginala ar Wina Keisariskàs Majestates Pascha roku parakstits: „Nikolajs.“

— **Jauneezeltais otras Mandschurijas armijas komandeers generaladjutants Oskars Gripenbergs,** kà laikraksti sino, esot dzimis 1838. g., tà tad 66 gadi wezs, ewang.-lutertizigs, un dabujis preekschsihmigu militarisku izglihtibu. Winsch eestahjees kara deenastâ jau Krimas kara laikâ, 1854. g., peedalijees kara ekspedizijâ uz Kokandu un Bucharu (1864.—1868. g.) un Kreewu-Turku karâ komandejis leibgwardes otru strehlneeku bataljonu un pehz tam Maskawas leibgwardes regimenti. Par nopelneem schinî karâ Gr. dabujis Jurga 3. klases ordeni un tizis peeskaitits generalmajora tschinâ pee Wina Keisara Majestates swihtes. 1900. gadâ Gripenbergi eezehla infanterijas generała tschinâ un pehz tam par 6. armijas komandeeru. Pehdejâ laikâ, kà sinams, Gripenbergs bij Wilnas kara-apgabala pahrwaldneeks. Neskatotees uz saweem 66 gadeem, generalis tomehr esot koti brasch un spirgts. „Birsch. Wed.“ strategs atsihst, ka generała Gripenberga personâ generals Kuropatkins dabuschot „zeenijamu beedri“ un Japani „wahrigu pretineeku“. Ari Berlines laikraksti koti atsinigi issakàs par jauneezeltâ komandeera militariskàm ihpaschibàm.

— **No medizinisku personala Laojanas kaujâ,** kà „Pet. Wed. Wochenschr.“ sino, eewainoti: 1) Busulukas kahjneeku pulka jaunakais ahrsts Dr. Ferdinands Treumans; 2) Neschinas kahjneeku pulka ahrsts Dr. L. Nikolajews; 3) ahrsts K. W. Pisnatschewskis; 4) kara med. akademijas students Sokolows; 5) schehlsirdigâ mahsa Jakowlewa, bez tam wairaki sanitari.

No Wilnas. Jaunà eekschleetu ministra atwadischanàs **no Wilnas.** Pehz peeminekka atklahschanas Katrinai II. Wilnâ leelajâ pilssahlê, kà laikraksti sino, sapulzejuschees wisi reforu un kahrtu sabeedribu representanti, lai atwaditos no bijuschà scha apgabala generalgubernatora, tagadejà eekschleetu ministra knasa Swjatopolka-Mirski. Gubernators grahfs Pahlens pasneedsa ministram Pestitaja swehtbildi un tureja dsiki sajustu runu, pateikdamees wisa apgabala wahrdâ par sirsnigo aisgahdibu, kahdu knass parahdijis daudskahrtejeem apgabala truhkumeem. Ari atsewischko reforu un preses aisstahwji tureja runas. Knass bija aiskustinats un pateizàs wiseem sirsnigi. Awischneezibas preekschstahwjeem winsch atbildejis schahdeem wahrdeem: „Es peeschkiru presei leelu swaru, sewischki prowinzes presei. Esmu bijis arweenu tajâs domâs, ka awischneeziba, kad ta kalpo pateesàm tautas wajadsibàm pateesigà un labi domatà garà, war atnest leelu labumu, stahwedama waldibai pee winas gruhtà pahrwaldibas darba blakus. Pateizos, mani kungi, wehl reis par Juhsu juhtu un wehleschanos isteikschanu. Esmu bijis arweenu prowinzes preses draugs, kad ta atklahti, pateesigi un labwehligi issazijuse sawas domas par pateesàm wajadsibàm, un palikschu winas draugs ari turpmak".

No Nischnij-Nowgorodas. 1000 saguhstiti Japani. Twaikonis „Dmitrij-Donskoj", kà Kreewu laikraksti sino, nosuhtits us Permu, lai tur 12. septembrî sanemtu 1000 saguhstitus Japanus, kas wedami us Ribinsku. Kreewu laikraksti dod padomu, lai saguhstitos Japanus nenometinot leelakâs pilsehtâs, kur wini, swabadi dsihwojot un ar publiku sateekotees, scho to waretu isspeegot, bet labak masakas pilsehtas wineem eerahdit par usturas weetàm.

No Oposchnas. „Kijewk." sino, ka tur schajâs deenâs **pakahrees weetejais bagatneeks Tereschtschenko.** Paschnahwibas eemesls — nopeetna slimiba un materiali saudejumi. Winsch nogalinajees pats sawà schkuhnî, to ruhpigi no eekschpuses aistaisijis zeeti. Pee wina klaht atrasti wehrtspapihrôs 500,000 rbk. un 700 rbk. skaidrâ naudâ. Paschnahwneeks bijis neprezejees. Bes tam winsch atstahjot kahdas 600 desetinas semes.

Widseme.

No Rigas. Widsemes gubernators generalleitnants Paschkows, kà „Dün.-Zeit." sino, 15. sept. isbrauzis rewidet Rigas aprinka pagastu waldes. Gubernatora kungam braukuschi lihds semneeku leetu komisijas lozeklis Martschewskis un sewischku usdewumu eerehdnis Schilinskis.

— **Cand. rer. merc. Samuels Gustaws †.** No Rigas nahk nahwes sina, ka tur swehtdeen 12. septembrî miris tirdsn. sin. kandidats Samuels Gustaws, kursch ilgakus gadus bij par grahmatwedi Berga Basara Krahj-Aisdewu Sabeedribâ. Nelaikis bes tam dsihwi peedalijàs ari weetejâ Latweeschu dsihwê, eenemdams daschadus amatus gan Sinibu-, gan zitâs komisijàs; tahlak nelaikis strahdajis ari daudz kà schurnalists, sewischki pee „Baltijas Wehstn." Winsch bij kluss, bet wisadà sinà nopeetns darbineeks, kas par wisàm leetàm augstak tureja nopeetnu darbu. Winsch mira wehl paschôs labajôs spehka gadôs. Meers wina pihschkeem: Nelaiki paglabaja zeturtdeen 16. septembrî.

— **Bankroti.** „Düna-Ztg." sino, ka Rigas ahdu tirgotajs Leisers Jakobsons un pasihstamà Dina A. Wittenberga firma Dwinskà apturejuschi sawas maksaschanas. Abi zenschotees islihgt ar saweem parahdu dewejeem.

No Rigas. Behglis no Port-Arturas. 11. sept., kà „Rigas Awise" sino, Maskawas dakas pirmà eezirkna polizijas waldê eeradees noplihsuschâs drehbês gehrbees wihreetis un teizis, ka winsch — behglis no Port-Arturas zeetokschna, 20. Austrum-Sibirijas pulka 11. rotas apakschkareiwis Andrejews. Noklauschinot Andrejews isstahstija sekoscho: Winsch Port-Arturâ esot bijis jau no kara sahkuma. Ap marta widu winu pahrnehmuschas bailes no bombardeschanas, un winsch nosoreedis, behgt no zeetokschna, ko pehz daschàm deenàm ari isdarijis. Kahdâ sewischki tumschâ naktî winsch atstahjis sawu sargweetu un behdsis gan kahjàm, gan ar dselszeku, lihds nokkuwis us sawu dsimteni — Irkutsku. Pa behgschanas laiku winam isdewees kareiwja drehbes pahrmainit pret priwatàm. Irkutskà wina ustureschanàs drihs ween palikuse nedroscha, un tamdehk winsch nolehmis, mehginat aisskuht us Ameriku, jo schahdas domas tam bijuschas jau pirms behgschanas. Naudas winam drusku bijis, un winsch usnehmis tahlo zeku, eepreeksch sastahdijis tahdu plahnu: wispirms braukt us Leepaju waj Rigu, tad ar twaikoni us Angliju un no tureenes us Ameriku. Schà tà winsch atkuhlees lihds Rigai, bet pa tam wisa nauda jau bijuse istehreta, tà ka no tahlakbraukschanas us Angliju nebijis ko domat. Wairak deenas Andrejews slapstijees pa Rigu un beidsot nolehmis labprahtigi usdotees waldibai, ko tad ari isdarijis. Behglis nodots Rigas kara waldes preekschneeka rihzibai.

Kurseme.

No Leepajas. Aplaupischana us eelas. 12. septembrî starp pulkst. 9 un 10 wakarà, kà „Lib. Zeit." sino, kahds strahdneeks, kas peedsehrees nolizees us trotuara Dselszeka eelà, tizis aplaupits no diweem nepasihstameem tehwineem. Tee nowilkuschi strahdneekam swahrkus un kamaschas, ismeklejuschi wisas drehbju kabatas, nosaguschi kabatas pulksteni ar kehdi un ari naudas mazinu, kurà bijusi kahda masaka summa. Pamanijuschi daschus nahzejus tuwojamees, blehschi aismukuschi.

— **Sadausits.** Suworowa eelà stahwoschais gorodowojs, kà „Lib. Zeit." sino, kad tas 12. septembra wakarà gribejis isschkirt kahdus kauschkus, tizis pats no teem sadausits un tam issista weena azs, tà ka to wajadsejis nowest pilsehtas slimnizà. Laundaris deemschehl ismuzis.

— **Netizama rupjiba.** Swehtdeen (12. sept.) wakarà, kà „Lib. Zeit." sino, Kaiju eelà kahds matrosis bes kaut kahda eemesla usbruzis kahdai seeweetei un to ar smagu akmeni eewainojis galwà. — Awise pee tam peesihmê: „Mehs zeram, ka scho rupjo kungu isdosees dabut rokà un nodot pelnitam sodam. Pehdejà laikà, kad schahdi gadijumi wairojàs, buhtu wehlams, lai no pilsehtas waldes puses tiktu sperti kahdi soli, kas daritu galu schahdai nekreetnibai".

— **Usbrukums un aplaupijums.** Sestdeen 11. septemra wakarà, kà „Lib. Zeit." sino, pulkstentaisitajam R. us Arnolda un Wilhelmines eelas stuhra usbruzis kahds schaubigs tehwinsch un to ar treezeenu no mugurpuses nogahsis gar semi. Drihs pehz tam usbruzejam peesteiguschees palihgà wina diwi beedri, usbrukuschi R—am, azumirklî iswandijuschi tam kabatas un isnehmuschi, kas bijis isnemams. Us R. palihgà sauzeenu atsteiguschees palihgà pee IV. pol. eezirkna pristawa kanzelejas stahwoschais gorodowojs un IV. eezirkna pristaws un wehl ziti gorodowoji; teem ari isdewees weenu no usbruzejeem, kahdu sinamu K—r apzeetinat. Bet wedot us polizijas eezirkni apzeetinato, wina abi beedri usbrukuschi polizijai un mehginajuschi apzeetinato atswabinat. Tomehr tas wineem naw isdewees, jo tikko tikko tee paschi issprukuschi no apzeetinaschanas. — Tà ka aismukuschee pasihstami, tad domà winus rokà dabut.

— **Wehl weens usbrukums.** Swehtdeen 12. sept. wakarà, kà „Lib. Zeit." sino, Esera eelà kahdi trihs tehwini usbrukuschi Jaun-Leepajà Suworowa eelà dsihwojoscham kurpneekam T., aisschnauguschi tam rihkli, noweduschi to starp spihkereem un ostu, sadausijuschi un atnehmuschi tam 70 rubku skaidrà naudà un pulksteni. Par notikumu sinots polizijai.

No Kuldigas. Skolotaju wehleschanas originela isfludinaschana. Pee Kuldigas kahds pagasts (Kamdehk sinotajs nesauz pagastu skaidri pee wahrda? Ref.), kà „Balt. Wehstn." sino, skolotaju wehleschanas isfludinot ne laikrakstôs, kà tas lihds schim parasts, bet pee draudses basnizas. Un labums sche abàm pusèm: pagastam naw jamaksà awisèm par sludinajumeem un skolotajeem naw sludinajumu dehk jameklè pa laikraksteem, bet weenkahrschi pehz beigteem deewwahrdeem jaatnahk pee basnizas „sinamà weetà", kur jau tad dsirdès bes ziteem sludinajumeem ari sawu. Un pehdigi wehl tas labums, ka tahdà zelà us wehleschanàm eerodàs tikai weetejee skolotaji, kam tad daudz leelakas zeribas tikt eewehleteem. Tà tad schis jauneewedums wispahrigi praktisks. Ja jau wisàs leetàs redsam progresu, kapehz gan skolotaju wehleschanàs to neeewehrot?

Par Jehkabstates pilsehtas polizijas usraugu eezelts kanzelejas eerehdnis kolegiju registrators son Erzdorf-Kupfers.

„K. g. aw."

Ilukstes meesta isdewumi un eenehmumi 1904. gadà aprehkinati us 4346 rubkeem.

No Jelgawas.

Kursemes mahzitaju sinode sahkàs zeturtdeen 16. septembrî pulkst. 10 no rihta ar Wahzu deewkalposchanu Sw. Trihsweenibas basnizà. Sprediki teiza Kursemes draudschu wirsgans, generalsuperintendents O. Pancks par Esaj. 6. nod. 1.—8. pant., runadams par to, kà lai esam ihsti Deewa wehstneschi, un proti: 1.) skatot Deewa godibu un swehtumu, 2.) atsihstot sawu nezeenibu un 3.) atgreeschotees un schkihstotees zaur Deewa chehlastibu. Pehz ihsa starpbrihscha sapulzejuschees draudschu gani atkal swinigà gahjeenà eeradàs Sw. Annas basnizà us Latweeschu deewkalposchanu. Te sprediki sazija konsistorijas peesehdetajs, Jaunpils mahz. A. Bernewitzs par Luhk. ew. 14. nod. 25.—33. pant., apzeredams, kahdi ir ihsti Kristus mahzekli jeb 1) kas tas ir, buht par ihstu Kristus mahzekli un 2) kà tas noteek, ka topam par ihsteem Kristus mahzekleem. Abas deewkalposchanas puschkoja kora dseesmas. Pehz kopigas pusdeenas Amatneeku beedribà eesahkàs pulkst. 5 sinodes sehdes Jaunekku beedribas telpàs. Lai Deews swehtì sinodes darbibu un peeschkir bagatigus augkus muhsu ewangelisko draudschu labà!

Wakara deewkalposchanas pa sinodes laiku Sw. Annas basnizà buhs: peektdeen 17. sept. pulksten 7 wakarà, spredikos Zihrawas mahzitajs Vogels, pirmdeen 20. sept. pulkst. 7 wak., spred. Stendes mahzitajs Gläsers.

Jelgawas Sarkanà Krusta dahmu komiteja sanehma no Grobinas aprinka dahmàm sekoschus preekschmetus, kuri jau nosuhtiti Kursemes skrejoschai kolonai:

11 kreklus, 11 kokwilnas bikses, 18 wilnas bikses, tahlak is Potkaischeem no baroneetes Roenne 6 kreklus.

Firsteene Lieven,
dahmu komitejas preekschneeze.

Jelgawas-Bauskas aprinka preekschneeka jaunakais palihgs 3. eezirk., kol. reg. Marschalks, kà „Kurs. gub. awise" sino, eezelts par Opotschzkas aprinka isprawniku; par jaunako palihgu treschà eezirknî pahrzelts kol. as. Prawikows.

Par Jelgawas-Bauskas aprinka preekschneeka jaunako palihgu pirmà eezirknî eezelts Jelgawas pilsehtas polizijas pristaws gub. sekr. Gensiors „Kurs. gub. aw."

Par Jelgawas pilsehtas polizijas eezirkna pristawu eezelts Jehkabstates pilsehtas polizijas usraugs (bes tschinas) Detlowskis. „Kurs. gub. awise."

Par Kursemes gubernas zeetuma preekschneeku eezelts pee teesleetu ministrijas peeskaititais kapitans Sidorenko, kà „Kurs. gub. awise" sino.

Kursemê par papildu meerteesnesi eezelts Rigas apg. t. prokurora sekretars Henrichsons. „K. gub. aw."

Trihs Nowotorschka pulka ofizeeri, podporutschiki A. A. Fettings un brahli Schamowi zeturtdeen 9. septembrî aisbraukuschi, no kauschu pulka woksalê pawaditi, us kara-lauku tahlajôs austrumôs.

Mahru tirgus, ko teitan notureja no 9. lihds 11. sept., bija schoreis prahwà skaità apmeklets, tà no daschadu pretschu uswedejeem, kà ari no pirzejeem. Kaut gan leelako tirgus daku schinî reisê eenehma Brandta zirkus un Stefana museja un Kreewu-Japanu bilschu galerija, tad tomehr us tirgus platscha ari netruhka muhsu pasihstamo Peebalgas linu audeklu pahrdeweju, kuri, eerasdamees prahwà skaità un sawu prezi par peeejamàm zenàm peedahwadami, atrada prahwu skaitu pirzeju, tà ka winu audekli tika jau otrà tirgus deenà ispirkti. Scheem blakàm ari bija nostahjuschees pahris Schihdu tautibas drehbju pahrdeweju, kas sawas prezes no schejeenes pahrdotawàm us tirgus islikdami, zereja tur sadabut wairak nonehmeju, bet tee, kà likàs, bija wihluschees sawàs zeribàs, jo tee atrada wairak apluhkotaju, nekà pirzeju. Bes teem gar tirgus nomalèm bija apmetuschees teitan jau redseti amatneeku darbineeki ar sawàm podneeku, dreimanu, skahrdneeku un zitàm prezèm, kà ari daschadi grahmatneeki un bilschu pahrdeweji, bet tee wisi pee sawàm prezèm tikai garlaikojàs un atrada wairak sinkahrigu apluhkotaju, nekà pirzeju. To teesu jo labaki weizàs prawà skaità us tirgus sabraukuscheem ahboku, bumbeeru, pluhmju un zitu dahrsa augku pahrdewejeem. Winu preze gahja tschakli no rokas un ap wakaru tirgus deenàs sawestee augku wesmi tika pilnigi ispirkti. Beidsot peeminami leelà skaità us tirgus sawestee Kreewu krengeki, kas pirmà turgus deenà no leetus ismehrzeti, gandrihs nemas netika pirkti, lai gan winu pahrdeweji pee tam bija daudz puhlu istehrejuschi. —e—

Sahdsibas. Schejeenes eemihtneeze L. J., kura dsihwo Dihka eelà № 28, sinoja polizijà, ka 12. septembrî ap pulkstn. 10 wakarà is minetà nama neaisslehgtajeem behnineem winai issagtas drehbes, par apmehram 9 rbk. — 11. septembrî wakarà kahdi nesinami kaundari bij eegahjuschi Palejas eelà № 45 dsihwojoscha L. B. neaisslehgtà kehkî un is tureenes issaguschi daschadus wara traukus, apm. 18 rbk. wehrtibà. Sagkeem dsen pehdas. — E. K., kura dsihwo Kangiseru eelà, sinoja polizijà, ka nakti us 11. septembri is winas turpat atrodoschàs dsehreenu pahrdotawas winai issagti daschadi dsehreeni, papirosi, 1 rbl. 50 kap. naudas un daschadas zitas leetas, pawisam kopà par apm. 46 rbk. Sagki eegahjuschi pahrdotawà, tàs durwis un logu atlauschot. Sagki wehl naw sakerti.

Wisjaunakàs sinas.

Kreewu telegram-agentura.

Peterburgà, 15. sept. Schodeen Wina Keisara Majestatei Keisaram labpatikàs, Wina Keisariskàs Augstibas Leelkunasa Michaila Aleksandrowitscha pawadibà, aisbraukt no Peterhofas us deenwideem us tàm weetàm, no kureenes dosees kara pulki us tahlo austrumu.

Bakû, 13. sept. Baku dselszeka basnizas preekschtelpàs basnizas fargs Fedors Baidinsch isschahwa ar rewolweru us preesteri Sergeju Dawidowu un to eewainoja nahwigi; otrais schahweens kehra dselszeka kantora eerehdni Iwanu Wikulowu. Preesteris jau nomiris, kamehr Wikulowa dsihwiba stahw breesmàs. Noseedsneeks bija peedsehrees. Noseeguma motiwi ir nesaprotami.

Wladiwostokà, 15. sept. Kà sino, tad augusta beigàs Port-Arturas ostas tuwumà **2 Japanu torpedu laiwas un 1 twaikonis usskuwuschi us mihnu lihniju un nogrimuschi.** Tahlak kahds kreiseris no „Niitaka" weida stipri sabojats. Muhsu twaiku laiwas, leitnanta Nebolsina wadibà, panehmuschas pehz zihnas kahdu leelu torpedu laiwu, kura peekrastes tuwumà, pee apzeetinajumeem, gribeja islikt mihnas. Schi pehz islaboschanas kalpos kopà ar muhsu kugeem zihnà pret eenaidneeku.

Berlinê, 28. (15.) sept. Pehz Tokijà isplatitàm neofizielàm sinàm war spreest, ka no eewainoteem Japaneem tagad lihds 45,000 sahk iswesekotees. Slimneeku kopschana laba: mirstiba naw leela.

Tschifû, 27. (14.) sept. Kihneeschu sinas skan gan koti nenoteikti, tomehr winas katrà sinà leezina, ka Port-Artura turàs waronigi un nedomà padotees. Pagahjuschà naktî isbraukuschas no Tschifu diwas Japanu torpedu laiwas. Wehro, ka Port-Arturà norisinàs nopeetni notikumi. Pehz Kihneeschu sinàm 20. (7.) sept. eesahkusès nikna zihna. Japani daudz weetàs atsisti atpakal, tomehr beidsot wini eenehmuschi wehl diwus tahlakus fortus. Abàm pusèm bija gruhti saudejumi.

Basnizas sinas.

Leepajas Sw. Annas basnizas draudses sinas no 6. lihds 12. septembrim. Ussaukti: Jahnis Seemels ar Matildi Jehkabson; Pehters Doma ar Annu Upmal. Laulati: Mahrtinsch Gembergs ar Mariju Jurjan; Fritzs Preiss ar Juhli Zeelau; Indrikis Jaunsuhsans ar Sanni Wehrsis; Jahnis Tschirksche ar Annu Mariju Rulle; Ansis Heinrichs Kastowskis ar Annu Emmu Gewu Wahrdin. Miruschi: Bille Breede 90 g. w.; Karlis Oskars Gluschge 1 g. 7 m. w.; Anna Sauss 80 g. w.; Schanis Teodors Sleschis 1 g. w.; Ilse Polis 35 g. w.; Amalija Karoline Porin 5 m. 9 d. w.; Anna Amalija Baltsche 7 m. 10 d. w.; Mikels Ernests Kundsinsch 2 g. 5 m. 8 d. w.; Anna Gaile 4 m. 3 d. w.; Ilse Suhsan 68 g. w.; Katrihne Sudaw 1 g. 3 m. w.; Karlis Friedrichs Reine 6 m. 10 d. w.; Jahnis Eduards Swikis 6 g. 6 m. w.

Deewkalposchanas swehtdeen 19. sept. Sw. Annas basnizà pulksten 9 no rihta mahz. Schoen un 4 pehz pusd. mahz. pal. Freiberg.

Mahzitajs **Schoen.**

Jaun-Leepajas basnizas sinas no 6. lihds 12. septembrim. Laulati: Karls Osolinsch ar Elisabeti Jaunsem. Miruschi: Alma Alise Lahzis 1 g. 1½ m. w.; Wilhelmine Tschehsche 1 g. 2 m. 2. n. w.; Niklehws Kawalis 3 m. 6 d. w.

Dahwanas sanemtas pr. nabageem no M. K. 1 rbl.

Deewkalposchanas: swehtdeen 19. sept. pulkst. 9 no rihta un pulkst. 5 pehz pusdeenas. Mahzitajs **Goldberg.**

Isdewejs un redaktors: Dr. Bielenstein.
Redaktors: J. Weissmanis.
Дозволено цензурою. Рига, 16 го сентября 1904. г.
Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawà.

Uf tahlajeem austrumeem aisfaukta Dr. G. Dsintera weetu ispildidams, peenemschu

flimneekus

wina dsihwokli Jelgawâ, Paleijas eelâ № 18, no 22. septemb. sahkot.

Dr. Fr. Runtzis,

lihdſ schim ahrsts Kursischôs.

Sobu ahrsts **Zinowsky**

Jelgawâ, Pasta eelâ № 1.

Runajams darba deenâs no 9—1 3—5, swehtdeenâs no 9—10 u. 2—3.

Geleek mahkfligus sobus.

Jauns neprezejees zilweks

preeksch lopkopibas usraudsibas (Futtermeister), kursch runâ tekoschi latweeschu un wahzu walodas, un ari gowu slaukschanu pamatigi prot, war peeteiktees Laukſaimneeku Konsumweikalâ (Consumverein der Landwirthe) Leepajâ, Rigâ waj Jelgawâ.

Lampas,

laternas,

fajanſa-glahschu

melchiora-prezes,

tapetes, logu stiklus

u. t. t.

leelumâ un masumâ peedahwâ

J. M. Trofimows,

Rigâ, Kungu eelâ № 10.

!!! Wiſeem, kas wehl uſ paminâm ausch !!!

Trihs deenu auſchanas kurſi ſahkâs schahdâs deenâs: **16. ſeptembrî, 11., 15., 18., 22., 25.** un **29. nowembrî, 9., 13.** un **16. dezembrî.** Auſchanas kurſi: **27. ſept. Dinaburgâ, 4. okt. Waltâ, 11. okt. Leepajâ.**

P. Wilumſon,

mahkſlas auſchanas eeſtahde, patentetâs maſchinas „Leelupes Wilni" pahrdoſchana Jelgawâ, Grebnera eelas un Kalwes ſchoſejas ſtuhrî № 18, 1 trepi augſchâ, Bukla namâ, tuwupee dſelſzeła ſtanzijas.

Padures pagaſta ſkolai wajadſigs

ſkolotajs.

Skolotaja wehleſchana ir nolikta uſ 25. ſeptembri 1904. g., pulkſten 2 pehz puſdeenas Padures pagaſta namâ, tapehz kandidatu kungi teek uſaizinati mineta deenâ eerastees pee weetneeku ſapulzes uſ wehleſchanu, uſrahdot wajadſigos dokumentus.

Alga 185 rub. naudâ, 12 puhri rudſu, 8½ puhri meeſchu un 15 puhri kartupeku. Beſ tam ganibas un 17 birk. ehdamais (puſe ſeens un puſe ſalmi), preekſch 2 gowim. Skolotaja leetoſchanâ apm. 2 puhraweetas auglu un ſaknu dahrſs.

Padurê, чр. гор. Гольдингенъ, Курл. губ., 11. ſept. 1904. g.

Pagaſta wez.: M. Maureръ.

Skrihw.: Belſchewitz.

(S. w.)

Meſcha

pahrdoſchana.

28. ſeptembrî ſ. g. tiks iſ Salasmuiſchas Swehtes meſcha wairakſolisch. pahrdoti 23 gab. ap ½puhraweetas leelumâ. Pahrdoſchana notiks Jelgawâ, Latweeschu beedr. dahrſa ſahlê, pulkſt. 11 no rihta. Tuwakus noſazijumus paſneedſ Salasmuiſchas meſchakungs, kâ ari Swehtes meſchaſapgs „Peterman".

Salâsmuiſchas meſchawalde.

Meſcha

pahrdoſchana.

7. oktobrî ſ. g., plkſt. 9 no r. tiks iſpahrdots wairakſolischanâ pee Salasmuiſchas meſchaſarga „Tihter" 455 preeſchu balku koki pa gabalam. — Tai paſchâ deenâ plkſt. 2 pehz puſd. pee meſchaſarga „Deggas" ap 150 oſolu ari pa gabaleem. Tuwakus noſazijumus paſneedſ Salasmuiſchas meſchakungs, kâ ari minetee meſchaſargi.

Salasmuiſchas meſchawalde.

Putnu ſuns peelihdis un ſanemams pret atlihdſibu Krona Garoſes M. Lihbeeſchôs.

Krahſas,

ſauſas un ſaberſtas,
ſirniſu „Hartman"
lakas,
polituru,
ſikatiwu,
terpentinu u. t. t., u. t. t.

peedahwâ

Mag.

J. Hertela

apteek. preekſchu pahrdotawa

Jelgawâ Paſta eelâ № 13.

Wehl tikai ihſu laiku.

Zirkus G. Brandt Jelgawâ.

Peektdeen 17. ſeptbr. 1904. g. efekta pilna artiſtu iſrahde.

Uſſtahſees jauni artiſti.

Senſazionels! Leelifki jauns! Daudſ peekriſchanas!

Otrreiſ uſſtahſees

galma mahkſlinieks, balſu pakalkaritajs daſchadrem kuſtoneem un putneem, ſlawenais wehderrunatajs (Ventriloque) ar ſawu trupu runajoſchu un dſeedoſchu papihra lellu

Rafaels Edigé kungs

Rafaela kgs ar leeleem iſdewumeem eegaſchets tikai uſ 8 iſrahdêm. Tuwakas ſinas afiſchâs un programâs.

Seſtdeen 18. ſeptembrî 1904. g.

Leela intereſanta benefiz-iſrahde.

Rafaela Edigé 3. uſſtahſchanâs.

Swehtdeen 19. ſept. 1904. g.

2 leelas ſwehtku parades iſrahdes, 2

deenas iſr. ſahk. plkſt. 2, wak. iſr. ſahk. plkſt. ½9.

Deenas iſrahdê 2 behrni par brihwu.

Abâs iſrahdês uſſtahſees Rafaels Edigé kgs.

K. Schuburs,

Berlines ſkroderu-akademijas audſeknis,

Jelgawâ, Kangihſeru eelâ,

pretim Steffenhagena drukatawai.

Eſmu apzełojis **ſtrahdadams** tâ Kreewijas, kâ ari **wairakas ahrſemes leelpilſehtas** un **eeguwis zaur to eeſpehju,** paſneegt god. Jelgawas un apkahrtnes publikai kaut ko **kreetnaku.** — Ari zenas gribu aprehkinat pehz eeſpehjas tâs **ſemakâs.**

Luhgdams manu jauno paſahkumu ar paſtellejumeem pabalſtit, ſihmejos ar zeenischanu

K. Schuburs,

ſkroders.

E. Seidman

Wiſâs weekjâs un abſemju iſtrahdês ſkolas iſtrahdajumi godalgôti ar **pirmajam godalgâm.**

Saimneezibas
Rokdarbu
Schuhſchanas
Schnitu ſihmeſchanas

ſkola.

Skolas iſtrahdajumi godâ godâgoti eeſkſ- un ârzemju iſſtahdês ar **augſtâkam godalgâm.**

Jaunas ſkolneezes war peeteiktees ik mehn. **1. un 15. deenâ.**

Tuwakas ſinas paſneedſ rakſtiſki pret 7 kap. marku.

Skolas preekſchneeziba.

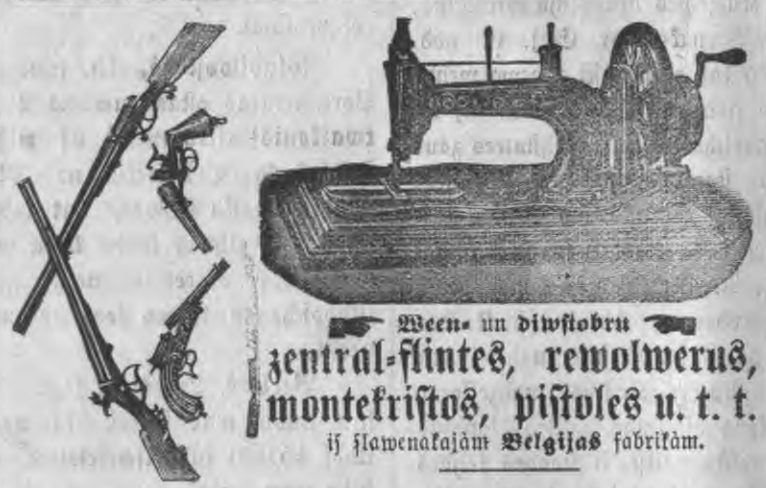

Ween- un diwſtobru

zentral-flintes, rewolwerus, montekriſtos, piſtoles u. t. t.

iſ ſlawenakajâm **Belgijas** fabrikâm.

Schujmaſchinas

no eewehrojamakâm **Wahzijas** un **Sweedrijas** fabrikâm eewehl uſ wairakgadigu galwoſchanu par loti lehtâm zenâm

Agronoms J. Bisseneeks,

Jelgawâ, Katoku eelâ № 46.

Peedahwaju

no ſawa leelâ krahjuma

roku un **kahju**

ſchujmaſchinas

mahju leetoſchanai un arodnecekeem par wiſadâm zenâm.

Pahrdodu

tikai pirmâs ſchkiras

fabrikatus kâ:

„Original Victoria № 3",
„Friſter & Roſsmann",
„Seidel & Naumann" u. t. t.

ſem tahlu ejoſchas galwoſchanas.

Schujmaſchinu adatas un **eltu.** **J. Friederichs,**

ihpaſchneeks **A. Berg.**

Palejas eelâ № 3, Jelgawâ.

Atraſta

drehbju paka uſ Tukuma leelzela 11. ſept. ſ. g. Sanemt war Puhlkinâ, Jelg. tuwumâ, pee kunga. — Turpat **dabonami dſihwokli** ihreneekeem ar un beſ lopeem.

Skolneece

kas pret brihwu korteli waretu ikdeenas padot weenu ſtundu, un ikdſe, kas eet ſchuht mahzitees, atron laipnu uſnemſchanu Jelg., Dobeles eelâ № 3, ehrbegî, pee Sandersona kdſes.

Wagonu fabrikas „Feniks"

Rigâ

laukſaimneezibas maſchinu un rihku noliktawa

Rigâ, leelâ Smilſchu eelâ № 9

peedahwâ zeen. ſemkopjeem par wiſlehtakâm zenâm:

kulamas maſchinas **dſihſchanai ar roku un ſirgu, ar weenkahrſcheem, lodiſchu, rulu un miſina rinka ſmehres lehgereem;**

wehtijamas maſchinas daſchadôs leelumôs;

wiſadu ſiſtemu **arklus** un **ezeſchas, ekſtirpatorus;**

ekſelu maſchinas.

Muhſu maſchinas pagatawotas iſ wiſlabakâ materiala, tâ ka par winu pareiſu eeſchanu un labumu uſnemamees pilnigu galwoſchanu.

S. Sommerfelds

Jelgawâ, pee tirgus baltajâ namâ, Akziſes eelâ № 12.

Trauki, lampas, glahſes un kehka rihki.

Alſenida, bronſa un miſina leetas.

Galda naſchi, karotes un tehjkarotes.

Weeniga konzeſioneta ſchanjama pulwera pahrdotawa.

Flintes pakallahdejamas no 7 rub. 50 kap. un preekſchlahdejamas no 4 r. 75 k. ſahkot.

Skrotis un patronas.

Mey & Edlicha papihra weła.

Traukus un **lampas iſleenu godôs, pee jaunu lampu pirkſchanas nemu leetotas preti.**

Atkalpahrdewejeem rabats.

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas

Krahſchanas un Aiſdoſchanas Sabeedriba.

(atklahta februarî 1900. g.).

Jelgawâ, Katoku eelâ Nr. 19.

31. augustâ 1904. g.

Droſchibas kap. 114,728 r. 78 k., neerehk. 1089 beedru garantiju.

Bilanze ſwahrſtâs ap **819,440** rub. **76** kap.

1) **Par noguldijumeem** makſâ par gadu **6%**, ſkaitot no noguldiſchnaas deenas. Par **ſchiro-noguldijumeem** makſâ **2%**.
2) Par **aiſdewumeem** nem **6½—8%** par gadu. Peeprasijumus iſſpreeſch pirmdeenâs.
3) **Kantoris atwehrts** ik darbadeenas no pulkſt. 10—2 deenâ.
4) Beedri war buht **abeju dſimumu perſonas,** kâ ari ſabeedribas un arteli.
5) Noguldijumi un aiſnehmumi ir **ſwabadi no krona nodokleem.**

Walde.

Tapetes,
papi,
roſetes un
rulôs

leelâ iſwehlê, modernôs muſturôs

un par lehtâm zenâm

peedahwâ **J. Friedrichs**

ihpaſchneeks **A. Berg**

Palejas eelâ № 3 Jelgawâ.

God. Jelgawas un apkahrtnes publikai peedahwaju paſchpagatawotus

filz-ſahbakus,

puſſahbakus, dahmu, kungu un **behrnu kurpes** leelakâ iſwehlê, ari **kungu wirſkurpes,** loti noderigas gikts un reimatiſkeem ſlimneekeem.

Iſlabojumus

pee **filz-** un **zilindru hutêm** iſdara glihti un uſ wiſlehtako.

Augſtzeenibâ

R. Jeuthe,

Jelgawâ, Swehtes eelâ № 7.

Augłu kokus,

kâ: **ahbeles, bumbeeres, kirſchus, pluhmes** un **wiſadus ogu** un **greſnuma kruhmus**

peedahwâ

J. Brankſchewitza dahrſneeziba

Jelgawâ, Konſtantina eelâ № 27,

pretim kaſarmêm.

Metala kapu kromi

dabujami pee

S. Sommerfelda,

Jelgawâ,

baltajâ namâ, pee tirgus.

Platones Laukſaim. Beedr. ſarihkos ſwehtdeen **26. ſeptembrî** 1904. g. Platones dſeed. beedrib. telpâs (Jaun-Platones bij. Wehſchu krogâ)

Płaujas ſwehtkus

ar

teatri un deju.

Rigas akteeru weeſoſchanâs. — Uſwedis pirmo reiſ: **Nelaimigais darwedſis.** Sahkums pulkſt. 5 pehz puſd. Beigas pulkſt. 3 no r.

Pahrdodami

jauni rati uſ puſpatent dſeſſaſim. Peeprasit ſchîs aw. ekſpedizijâ.

Meſchu

puſpuhraweetâm pahrdos wairakſolischanâ **Swehtes** mahzitaja muiſchâ **27. ſept.** pulkſten 11 pr. p. Turpat ari iſdodama **zelmu ſeme** uſ 5 gadi.

Katru deenu

ſwaigu **kapatas galas**

galertu

(Kopfkäſe, студень), peedahwâ

J. Wilumſons,

Leelajâ eelâ № 53, un Alekſandra proſpektâ № 2, Neſterowa namâ, Jelgawâ.

Jelg. Latw. beedr. ſahlê.

Swehtdeen 19. ſept. 1904. g.

Kotiljonu balle.

Katrai dahmai par brihwu 2 kotiljoni. Kareiwju orkeſtrs pilnâ ſaſtahwâ. Dahrſâ: **Iluminazija ar 600 lampam. Eeja:** dahmâm **25** kap., kungeem **30** kap.

Sahkums pulkſt. 4½ pehz pſd. beigas pulkſt. 2 no rihta.

Ad. Allunans.

Дозволено цензурою. Рига, 16-го сентября 1904 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

Te klaht 2 peelikumi.